

Дефиниције

Спелеолошки објекти су подземни карстни облици који најчешће настају растварањем кречњака и могу бити пећине, јаме, понори, еставеле и др. Због својих научних, естетских, културних вриједности спелеолошки објекти уживају посебну заштиту и уписују се у Инвентар објеката геонаслеђа.

Поступање у случају открића спелеолошког објекта

Откриће спелеолошког објекта или његовог дијела пријављује се Министарству за просторно уређење, грађевинарство и екологију и Републичком заводу за заштиту културно-историјског и природног наслеђа. Министар уз претходно прибављено мишљење Завода доноси рјешење којим утврђује мјере осигурања, заштите и управљања спелеолошким објектом или његовим дијелом.

Заштићени спелеолошки објекти

У складу са важећим Законом о заштити природе ("Службени гласник РС" бр. 20/14) у Републици Српској има 10 заштићених подручја и сви су у категорији споменик природе, геоморфолошког типа.

Табела - заштићени објекти геонасљеђа у Републици Српској (последња измјена август 2015.)

НАЗИВ И КАТЕГОРИЈА	ПОВРШИНА (ha)	ОПШТИНА	КЛАСИФИКАЦИЈА
Споменик природе "Пећина Љубачево"	15	Бањалука	геоморфолошки
Споменик природе "Пећина Орловача"	1	Пале	геоморфолошки
Споменик природе "Пећина Растуша"	0,9	Теслић	геоморфолошки
Споменик природе "Јама Ледана"	2	Рибник	геоморфолошки
Споменик природе "Вадачка пећина"	0,6	Шипово	геоморфолошки
Споменик природе "Пећина Ђатло"	1	Билећа и Гацко	геоморфолошки
Споменик природе "Павлова пећина"	0,6	Требиње	геоморфолошки
Споменик природе "Гидска пећина"	0,5	Соколац	геоморфолошки
Споменик природе "Пећина под липом"	0,1	Соколац	геоморфолошки
Споменик природе "Пећина Леденача"	1,4	Фоча	геоморфолошки

Карст - површински и подземни облици

Карст покрива скоро половину територије Републике Српске и на њему су развијени бројни површински и подземни облици. Од површинских облика истичу се шкрапе, вртаче, прерасти, увале и поља у карсту. Неки од ових облика посебно су интересантни као остаци некадашњих подземних објеката што је случај са прерастима. Од подземних облика у карсту се формирају највећим дијелом пећине и јаме те понори и еставеле. Ипак, свака подјела је условна јер основни принципи формирања подземних објеката су исти без обзира на нагиб канала. У нашој терминологији, пећине су хоризонтални или

благо нагнути подземни карстни канали који преко једног или више отвора комуницирају са површином терена. Под појмом јама подразумевају се спелеолошки објекти са отвором у хоризонталној равни на површини и вертикалним у субвертикалним карстним подземним каналима.

Попово поље, површински облик крашког рељефа, Требиње
Вртаче на планини Мањача
Прераст Самар на ријеци Бистрици, Фоча

